

PRIJEDLOG

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

Broj: 01-

Datum:

Na osnovu člana 64 stava 10 Statuta Univerziteta Crne Gore , a u vezi sa članom 24 Pravila studiranja na master studijama (Bilten br. 493/20), Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj od 29.12.2020. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Prihvata se master rad na temu „Ženski glasovi u Foknerovim romanima *Buka i bijes*, *Svjetlost u avgustu* i *Dok ležah na samrti*“ kandidatkinje Sonje Bojić (broj indeksa 5/14), Studijski program za engleski jezik i književnost, smjer Nauka o književnosti.

II

Imenuje se Komisija za odbranu master rada u sljedećem sastavu:

Prof. dr Marija Krivokapić, predsjednica

Doc. dr Saša Simović, članica

Prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, mentorka

DEKANICA

Prof. dr Tatjana Jovović

PRIMLJENO: 25.12.2020			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	3039		

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj: 01-794 od 28. aprila, 2020. godine, imenovana je Komisija za ocjenu magistarskog rada „Ženski glasovi u Foknerovim romanima *Buka i bijes*, *Svjetlost u avgustu* i *Dok ležah na samrti*“ kandidatkinje Sonje Bojić (broj indeksa 5/14), Studijski program za engleski jezik i književnost, smjer: Nauka o književnosti, u sljedećem sastavu: prof. dr Aleksandra Nikčević-Batričević, prof. dr Marija Krivokapić i doc. dr Saša Simović. Komisija Vijeću podnosi Izvještaj o ocjeni magistarskog rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MAGISTARSKOG RADA

Magistarski rad „Ženski glasovi u Foknerovim romanima *Buka i bijes*, *Svjetlost u avgustu* i *Dok ležah na samrti*“ kandidatkinje Sonje Bojić napisan je na sedamdeset strana. Pored uvodnih napomena datih u *Predgovoru*, *Izvodu teze* i *Sažetku* na engleskom jeziku, osnovnu strukturu rada čine sljedeća poglavlja: *Uvod*, *Tradicionalni južnjački koncept žene*, *Ženskost i seksualnost u Foknerovoj prozi*, *Majčinstvo u Foknerovim romanima*, *Zaključak* i *Literatura*.

Koncepcija rada

U *uvodnom poglavlju*, koje se sastoji iz tri dijela (*Fokner i Jug*, *Foknerovo predstavljanje ženskih likova u očima kritike* i *Feministička teorija i kritika*), kandidatkinja najprije obrazlaže temu i cilj istraživanja, apostrofirajući osnovna istraživačka pitanja kojima se rad bavi. Kandidatkinja potom ukazuje na neraskidivu povezanost Foknerovog stvaralaštva i regije u kojoj je živio, kao i na uticaje južnjačke kulture na piščevu poetiku, jezik, uvjerenja i stavove, ističući ambivalentnost piščevog odnosa prema kulturnim i istorijskim vrijednostima pomenute sredine. Poslije kratkog osvrta na prethodna istraživanja i na često suprotstavljene pozicije kritike po pitanju Foknerove percepcije ženskosti i predstavljanja ženskih likova, Bojić obrađuje ključne ideje i teorije feminističke misli, koje su postavljene kao okosnica i teorijski okvir ovog istraživanja.

U *drugom poglavlju*, koje se sastoji iz dva potpoglavlja (*Istorijski, društveni i kulturni kontekst* i *Južnjački ideal žene: stereotipi i predrasude*) kandidatkinja se bavi kulturno-istorijskim kontekstom u kome su nastala Foknerova djela, kao i idealima ženskosti, stereotipima i konstruktima koji su činili osnovu ženskog identiteta i seksualnosti, oblikovanim na viktorijanskoj tradiciji. Razmatra se položaj žena u represivnom, patrijarhalnom društvu i stereotipni modeli koji su karakterisali kulturu i društvo američkog juga u XIX i u prvoj polovini XX vijeka.

U *trećem poglavlju*, koje čine tri cjeline (*Buntovnice*, *Maskuline žene* i *Mizoginija muških likova*) kandidatkinja obrađuje neke od najznačajnijih kategorija Foknerovih junakinja, baveći se pitanjima ženskog identiteta, seksualnosti, rase i klase, rodnih i društvenih uloga, uz isticanje fiksisiranih konstrukata i dihotomija južnjačke kulture.

U četvrtom poglavlju razmatra se ključna društvena uloga žene, društvena ograničenja i očekivanja koja definišu odnos bijele žene prema potomstvu, koji kod Foknera često karakteriše njeno odsustvo, fizičko kao i lingvističko, hladnoća, bezosjećajnost, nedostupnost. Kroz analizu majčinskih figura u Foknerovoj prozi Bojić se fokusira na ulogu majke u porodici i društvu, predstavljajući njen ambivalentan položaj, njenu ulogu u oblikovanju identiteta djeteta, očuvanju vrijednosti dominantne ideologije, rasne i klasne čistote i privilegija nosilaca pozicije moći, kao i njenu zarobljenost u patrijarhalnim konceptima. Ovo poglavlje bavi se i predstavljanjem crne služavke (*mummy*), stereotipne kulturološke figure, čija analiza stavlja u fokus rasnu komponentu i iskustva Afro-Amerikanki u južnjačkom društvu.

U *Zaključku* kandidatkinja predstavlja rezultate istraživanja.

Literatura sadrži reference koje se pominju u radu (sedamdeset i tri reference, od čega su sedam internet izvori).

Metode i predmet istraživanja

Kandidatkinja Sonja Bojić u radu koristi metode analize i sinteze, te komparativni i istorijski metod. Kandidatkinja se bavi analizom i opisom patrijarhalnog društva američkog Juga u XIX i u prvim decenijama XX vijeka, ukazujući na striktno ideale muškosti i ženskosti, fokusirajući se na društvene obrasce koji su bili nametnuti ženi u takvom istorijskom i društvenom kontekstu. Ispituju se, u tom smislu, uticaji pomenutog društveno-kulturnog prostora i nasljeđa na piščeve vrijednosne stavove i uvjerenja.

Komparativnom analizom kritičkih polazišta kandidatkinja Bojić problematizuje pozicije tradicionalne i savremene kritike i njihovim jukstapozicioniranjem nagovještava mogućnost ideološke angažovanosti kritičkog diskursa. Takođe, kompariraju se naratološki postupci u predstavljanju ženskih i muških likova, s ciljem potpunijeg uvida u (ne)opravdanost stavova o cenzuri ženskih glasova u Foknerovoj prozi.

Kandidatkinja, dakle, primjenjuje spoljašnje i unutrašnje pristupe u izučavanju književnosti, baveći se sa jedne strane odnosom književnog djela i društvenog i kulturnog konteksta, kao i dominantne ideološke matrice, a sa druge strane se fokusirajući na analizu samog književnog teksta. Metoda pomnog čitanja je primijenjena kroz predočavanje brojnih detalja i primjera. Analizira se tematika, jezik, simboli, motivi, organizacija vremena i prostora u Foknerovom narativu. Metoda analize je zastupljena i u karakterizaciji likova, tumačenju njihovih psiholoških profila i motiva.

U prikazanom metodološkom postupku, kandidatkinja je, oslanjajući se na dosadašnja istraživanja, klasifikovala ženske likove u nekoliko kategorija (buntovnice, maskuline žene, usjedjelice, majke) u cilju potpunijeg uvida u piščevu percepciju ženskog identiteta, kao i uticaj društvenih odnosa i stereotipa na njihove reprezentacije.

Zasnivajući svoju analizu na brojnim kritičkim osvrtima i polazištima, kompariranjem različitih stavova i pristupa feminističke teorije, kandidatkinja metodom generalizacije dolazi do opštih stavova i zaključaka, koji predstavljaju podlogu budućim istraživanjima na slične teme.

Istraživačka pitanja

Kandidatkinja polazi od pretpostavke da se narativ o ženama u djelima Vilijama Foknera često predstavlja kao šovinistički, a sam pisac kao nosilac negativne percepcije ženskosti. Brojne kritičke pozicije identifikuju ambivalentno i uznemirujuće portretisanje ženskih likova, nedostatak ženske perspektive, nemogućnost junakinja da artikuliraju svoje iskustvo u muškom tekstu. Polazeći od teorijskih pozicija odabranih kritičara, Sonja Bojić ukazuje na višeznačnost predstavljanja Foknerovih junakinja i opasnost od jednostranog i pojednostavljenog čitanja njihove uloge u umjetničkom postupku.

Bojić ukazuje na razliku između tradicionalnih i savremenih tumačenja Foknerove proze, ocjenjujući da pojedine pozicije tradicionalne kritike doprinose ustanovljavanju Foknerovih junakinja kao negativnih, inferiornih i povezanih sa zlom i nesrećom.

Kandidatkinja Bojić kroz detaljnu analizu tri Foknerova romana pokazuje da pisac, polazeći od tema koje je otkrio u svom neposrednom okruženju, istoriji i kulturi, uspijeva da se na subverzivan način bavi uvriježenim predstavama i konstruktima. Kroz brojne primjere, kandidatkinja iznosi razloge zbog kojih Foknera možemo smatrati piscem koji relativizuje stereotipne predstave i daje ambivalentnu sliku rodnih i rasnih identiteta, ukazujući na njihovu društvenu konstruisanost. Kandidatkinja opravdano ispituje i pozicije muškog narativa, jer je perspektiva muških likova dominantna u obrađenim romanima. Rigidni zahtjevi ideala ženskosti i muškosti doprinose često tragičnoj uslovljenosti pojedinca od društvenih koncepata.

Detaljne analize Sonje Bojić pokazuju da Fokner u modelovanju ženskih likova predstavlja i elemente koji nose promjene, figure koje odstupaju od tradicionalne ženskosti i tragaju za sopstvenim identitetom i glasom. Kandidatkinja ističe da upravo ženski glasovi u Foknerovim romanima razotkrivaju i razgrađuju iluzije i licemjerje dominantnog društvenog sistema i kulture. Foknerov otpor prema tradicionalnim predstavama ogleda se u likovima koji po svojim osobenostima izlaze iz okvira konvencionalnih kategorija: fluidni, ambivalentni, fragmentarni rodni i rasni identiteti. Kandidatkinja takođe zaključuje da su i nakon gotovo cijelog vijeka od objavljivanja Foknerovih romana, problemi negativnog odnosa prema različitom i drugom i dalje prisutni jer rodne i rasne predrasude opterećuju i naše vrijeme.

Zaključci i naučni doprinos

Magistarski rad „Ženski glasovi u Foknerovim romanima *Buka i bijes*, *Svjetlost u avgustu* i *Dok ležah na samrti*” kandidatkinje Sonje Bojić potvrđuje postavljene hipoteze i doprinosi kritičkom i analitičkom čitanju proze Vilijama Foknera. Sonja Bojić je na studiozan i teorijski utemeljen način predstavila rezultate istraživanja. Uspjela je da pokaže značaj feminističke perspektive u otkrivanju novih, manje očiglednih slojeva značenja u djelu ovog pisca. Ovaj kritički pristup je od posebnog značaja za našu anglistiku koja se do sada nije bavila Foknerovom prozom u pomenutom ključu.

Promovišući kulturološki koncept i pluralni istraživački pristup, Sonja Bojić upućuje na činjenicu da stvaralaštvo Vilijama Foknera pokazuje otvorenost za nova i različita kritička

tumačenja, kao i potrebu da se kritički sud o ovom kompleksnom djelu iznova propituje i dopunjava. Magistarski rad „Ženski glasovi u Foknerovim romanima *Buka i bijes*, *Svjetlost u avgustu* i *Dok ležah na samrti*” Sonje Bojić naučno sistematizuje dosadašnja istraživanja i istovremeno predstavlja svjež i sveobuhvatan uvid u stvaralaštvo Vilijama Foknera.

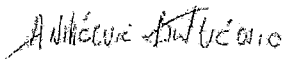
Komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati izvještaj o magistarskom radu kandidatkinje Sonje Bojić i da odobri javnu odbranu pomenutog magistarskog rada.

KOMISIJA

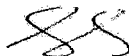
prof. dr Marija Krivokapić, predsjednica komisije

prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, mentorka

doc. dr Saša Simović, članica komisije

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predlažem da Komisiju za odbranu magistarskog rada „Ženski glasovi u Foknerovim romanima *Buka i bijes*, *Svjetlost u avgustu* i *Dok ležah na samrti*” kandidatkinje Sonje Bojić (broj indeksa 5/14), Studijski program za engleski jezik i književnost, smjer: Nauka o književnosti, čine:

- prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, mentorka;
- prof. dr Marija Krivokapić, predsjednica komisije;
- doc. dr Saša Simović, članica komisije.

prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević

